

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
14 грудня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту природничо-математичних наук, інформатики та менеджменту Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №6 від 28.12.2023 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. – доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Галус О. М. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева І. А – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні форми і методи організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 118 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Список використаних джерел

1. Анненкова І. П, Кузнецова Н. В, Раскола Л. А. Основи педагогічних вимірювань; навчально-методичний посібник. Одеса, Видавництво ОНУ, 2021. 209 с.
2. Волков Л. В. Спортивная подготовка детей и подростков. Київ, Вежа, 1998. 190 с.
3. Деделюк Н. А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні : навч. посіб. для студ. Луцьк, Видавництво Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. 184 с.
4. Шандригось В. І. Методи дослідження фізичного стану школярів в процесі фізичного виховання: метод. реком. на допомогу студентам. Тернопіль, 2001. 156 с.
5. Luo D. The Application of Computer Technology in Sport Training and Competinion. Int. Conf. of Application and Techniques in Cyber Intelligence. AISI, 2020; p. 543–549.

ПОЛЯК Катерина Юрївна

МОДЕРНІ МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО СВІТУ

У сучасному світі освіта стрімко розвивається та змінюється. Завдяки цифровій трансформації освіта стає все більш доступною, інтерактивною та цікавою для учнів. На сьогодні існує багато форм навчання, які допомагають урізноманітнити навчальний процес та доповнити традиційне навчання. Сучасні методи навчання у вищій школі, в основному, спрямовані на розвиток критичного і творчого мислення студентів, творчості та навичок вирішення реальних проблем. Ці методи, завдяки сучасним цифровим технологіям, спрямовані саме на те, щоб зробити навчання найбільш цікавим та захоплюючим для студентів.

Найбільш передові та популярні сучасні методи навчання у вищій школі:

✓ Контекстне навчання – залучення змісту навчання до контексту розв’язання важливих завдань професійної діяльності. Таке навчання дає студентам можливість вивчати матеріал у контексті реального світу, допомагає їм краще зрозуміти матеріал і застосувати його на практиці. Наприклад, студенти вивчають економіку, при тому аналізують поточні світові економічні тенденції в певній галузі.

✓ Імітаційне навчання - дає студентам можливість практикуватися у вирішенні проблем у реалістичному середовищі. Наприклад, студенти можуть використовувати симулятори та спеціалізовані ігри для навчання управлінню бізнесом або управління ризиками.

✓ Проблемне навчання - передбачає виклад дисципліни, висвітлення певної реальної проблеми перед аудиторією та її розв’язання разом зі

студентами. Таке навчання дає студентам можливість самостійно розв'язувати проблеми. Це допомагає їм розвивати критичне мислення та навички вирішення проблем та роботи в команді.

✓ Модульне навчання - дає студентам можливість вивчати матеріал у своєму власному темпі. Це допомагає, зокрема, при різних рівнях підготовки, краще зрозуміти матеріал і закріпити його.

✓ Дистанційне навчання дає студентам можливість навчатися дистанційно, не відвідуючи аудиторію. Це дає студентам більшу гнучкість та дозволяє їм навчатися по своєму внутрішньому графіку і розкладу, що, безумовно, в сучасних умовах, є важливим, а часом і головним.

Ці методи навчання можуть використовуватися окремо або в комбінації. Вибір методів навчання залежить від конкретних потреб студентів та навчального матеріалу. Кожен викладач упроваджує ці форми навчання у своїх дисциплінах точково, у межах можливостей та ресурсів.

Переваги використання сучасних методів навчання у вищій школі:

- ✓ Збільшення зацікавленості студентів у навчанні;
- ✓ Покращення засвоєння знань студентами;
- ✓ Розвиток критичного мислення та творчості студентів;
- ✓ Більш ефективні для засвоєння нових знань та навичок;
- ✓ Більш цікаві та захоплюючі для учнів;
- ✓ Більш доступні для учнів з різними освітніми потребами;
- ✓ Більш гнучкі та адаптовані до індивідуальних потреб учнів;
- ✓ Підготовка студентів до вирішення реальних проблем у майбутньому.

Найбільш ефективні методи навчання - це ті, які допомагають студентам краще засвоювати навчальний матеріал і розвивати необхідні навички. Вони також повинні бути цікавими та захоплюючими для студентів, щоб вони були мотивовані до навчання. Важливе місце займають активні методи навчання, які залучають студентів до активної участі в процесі навчання, наприклад, групова робота, дебати, рольові ігри тощо. Ці методи допомагають студентам краще зрозуміти матеріал і закріпити його.

Всі методи навчання можуть використовуватися окремо або в комбінації. Вибір методів навчання залежить від конкретних потреб студентів та навчального матеріалу.

Варто відзначити додаткові фактори, які можуть впливати на ефективність навчання:

1. Взаємодія між викладачем і студентами. Коли викладач та студенти активно взаємодіють один з одним, це допомагає студентам набагато краще і глибше зрозуміти матеріал і закріпити його.
2. Організація навчального процесу. Коли навчальний процес добре організований та стабільний, це допомагає студентам краще засвоювати матеріал.
3. Підтримка студентів. Коли студенти відчувають, що їх підтримують, вони більш мотивовані до навчання.

Важливо, щоб викладачі використовували різні методи навчання, щоб задовольнити індивідуальні потреби студентів. Викладачі також повинні створювати позитивне та мотивуюче середовище для навчання.

Розвиток нових форм навчання не повинен мати аврально-директивний характер, а відбуватись постійно.

Сучасні форми організації освітнього процесу характеризуються наступними тенденціями:

✓ Індивідуалізація та диференціація навчання: Ці тенденції спрямовані на те, щоб навчання було максимально адаптованим до індивідуальних потреб та можливостей кожного учня.

✓ Персоналізоване навчання: Цей підхід передбачає, що навчання розробляється спеціально для кожного учня, з урахуванням його індивідуальних потреб, інтересів та цілей.

✓ Гнучкість навчання: Ця тенденція передбачає, що навчання може відбуватися в будь-який час і в будь-якому місці, що дозволяє учням навчатися в зручному для них темпі.

✓ Застосування цифрових технологій: Цифрові технології широко використовуються в освіті для підвищення ефективності навчання, створення інтерактивного, майже реального, та найбільш цікавого навчального середовища.

Варто виділити такі сучасні форми організації освітнього процесу:

✓ Проектна діяльність: Цей підхід передбачає, що учні працюють над довгостроковими, в більшості своїй, реальними проектами, які вимагають від них самостійного планування, виконання та презентації роботи. Проектна діяльність сприяє розвитку критичного мислення, творчості та комунікативних навичок.

✓ Інтерактивні технології: Ці технології, такі як віртуальні лабораторії, інтерактивні дошки, ігри та симуляції, дозволяють учням вивчати матеріали більш інтерактивно та цікаво. Ігри є одним з найефективніших методів навчання. Вони допомагають учням засвоювати нові знання та навички у цікавій та захопливій формі. Ігри можуть бути використані для вивчення будь-якої теми, від математики та природничих наук до історії та літератури.

Симуляції є ще одним ефективним методом навчання. Вони дозволяють учням практикувати свої навички у безпечному та контрольованому середовищі. Симуляції можуть бути використані для вивчення різних тем, від медичної галузі до управління бізнесом. Симуляції можуть бути як реальними, так і віртуальними. Реальні симуляції часто використовують у професійній освіті, наприклад, для підготовки лікарів, інженерів та військовослужбовців. Віртуальні симуляції можуть бути використані в будь-якій галузі освіти.

✓ Електронні навчальні курси: Ці курси доступні в Інтернеті і дозволяють учням навчатися в будь-який час і в будь-якому місці, поглиблюючи свої знання саме в певній, найбільш цікавій і важливій частині спеціалізації.

✓ Мобільні додатки: Ці додатки можуть використовуватися для навчання в будь-який час і в будь-якому місці, вони розширюють сферу спеціальних знань, часом, в досить інноваційних напрямках.

✓ Мультимедійні ресурси: Ці ресурси, такі як відео, аудіо та комп'ютерна графіка, можуть використовуватися для підвищення ефективності навчання та створення більш цікавого навчального середовища.

Використання цих сучасних форм організації освітнього процесу дозволяє зробити навчання найбільш ефективним, цікавим та актуальним для сучасних учнів та студентів.

Сучасні методи та форми навчання є важливим інструментом для підвищення ефективності освіти. Вони дозволяють учням засвоювати нові знання та навички у цікавій та захопливій формі.

Значний вплив на організацію освітнього процесу має цифрова трансформація. Вона докорінно змінює, власне, самі способи, якими учні навчаються, вчителі викладають, а заклади освіти функціонують. Цифрові гаджети, такі як комп'ютери, планшети та смартфони, також можуть бути використані для навчання. Цифрові технології дозволяють учням отримувати доступ до інформації та ресурсів у будь-який час і в будь-якому місці. Вони також можуть бути використані для створення інтерактивних навчальних матеріалів та проєктів.

Вплив цифрової трансформації на організацію освітнього процесу:

✓ Збільшення доступності освіти: Цифрові технології дозволяють учням з усіх куточків світу отримувати доступ до якісної освіти. Це може бути особливо важливим для учнів, які проживають у віддалених районах або мають обмежені можливості.

✓ Персоналізоване навчання: Цифрові технології дозволяють вчителям адаптувати навчання до індивідуальних потреб учнів. Це може допомогти учням досягти успіху в навчанні, незалежно від їхнього рівня підготовки або навчальних цілей.

✓ Гнучкість навчання: Цифрові технології дозволяють учням навчатися в будь-який час і в будь-якому місці. Це може допомогти учням, які працюють або мають інші зобов'язання.

✓ Розвиток критичного мислення та творчості: Цифрові технології можуть допомогти учням розвивати критичне мислення та творчість. Це може допомогти їм стати успішними в сучасному світі, де все змінюється швидко.

Цифрова трансформація також має ряд викликів, які потрібно вирішити. Одним із викликів є забезпечення рівного доступу до цифрових технологій для всіх учнів. Іншим, і напевно, головним викликом є підготовка вчителів до використання саме модерних, передових цифрових технологій у навчанні.

Незважаючи на ці виклики, цифрова трансформація, безумовно, має величезний потенціал зробити освіту більш доступною, інклюзивною та ефективнішою.

Список використаних джерел:

1. О. Олексюк, Л. Теряєва, і В. Теряєв, «Особливості організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання», ОД, вип. 1(40), с. 40–58, Бер 2023.
2. <https://sqe.gov.ua/yak-vchitelyu-organizuvati-svoyu-robotu-p>.

РОМЕНСЬКА Тамара Григорівна

**МОТИВАЦІЙНО-АДАПТАЦІЙНИЙ ЕТАП ТЕХНОЛОГІЇ
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДЦП**

При розробці формувальної технології формування соціально-побутових навичок (далі СПН) у дітей дошкільного віку з ДЦП ми спиралися на теоретичні положення вітчизняних і зарубіжних дослідників про специфіку формування СПН в умовах типового розвитку (А. Гончаренко, С. Кулачківська, В. Кузьменко, С. Ладивір, З. Плохій, Г. Раратюк, О. Кононко, Т. Поніманська, Туробі Мілані Фаріде Аббас, Тулу Каріні, Г. Урунтаєва, Шула Кабулі та ін.) і на з'ясовані впродовж констатувального етапу експерименту найбільш типові особливості СПН у дошкільників із ДЦП. Також ми враховували потенційні можливості розвитку зазначених компонентів соціально-побутової навички в цієї категорії дітей.

Виходячи з результатів констатувального експерименту, ґрунтуючись на розробках із даної проблеми (А. Бойко, Т. Луценко, Н. Войцель, Л. Вознюк, А. Заплатинська, Н. Кукса, М. Єфименко, М. Круль, Ненсі М. Джонсон Мартін, Сюзен М. Аттермієр, Кеннет Г. Дженс, І. Мамайчук, І. Омельченко, М. Родненко, О. Романенко, Л. Саєнко, К. Семенова, О. Чеботарьова, А. Шевцов, Л. Ханзерук, А. Фінк та ін.) було теоретично обґрунтовано, розроблено та апробовано на практиці педагогічну технологію формування СПН. Експериментальна методика формування СПН розраховувалася на дітей старшого дошкільного віку (6 і 7 років життя), які відвідують центри соціальної реабілітації чи спеціальні групи в дошкільних навчальних закладах комбінованого чи компенсуючого типів.

Технологія формування СПН складається 4 основних етапів (мотиваційно-адаптаційного, базового, операційно-технічного, інтегративного етапу) кожен з яких передбачає формування мотиваційно-ціннісного, когнітивного, праксеологічного та соціокультурного компонентів. Кожен з етапів включав формування того чи іншого компонента з можливістю перенесення акцентів на той з них, який потребує найбільшої уваги.

Формування СПН у дітей із ДЦП базується на певній структурі таксономії: таксоні побутових навичок; таксоні соціальних навичок та їх поєднанні в єдине ціле, взаємодії між собою, взаємодетермінації і доповненні одна одної, що виходить із теоретичного обґрунтування бачення змісту поняття

КРАСНОПОЛЬСЬКА Тетяна Миколаївна E-learning course in the educational process of higher education institutions in the context of digitalization of education	56
КРЕСЮН Валентин Йосипович Необхідність розширення знань здобувачів вищої медичної освіти в галузі клінічної фармакології	59
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Гармонізації емоційного стану особистості	62
ЛУПАН Ірина Володимирівна Підготовка майбутніх вчителів інформатики до дистанційного проведення позакласних заходів	64
МАСЮК Георгій Ігорович Вплив штучного інтелекту на освіту	66
НЕПОМНЯЦА Ірина Миколаївна Формування цифрової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: нові вимоги та можливості	69
ОРЛОВ Олександр Іванович Анкетування як метод опитування у практиці підготовки спортсменів	73
ПОЛЯК Катерина Юріївна Модерні методи і форми навчання у вищій школі як відповідь на виклики сучасного світу	77
РОМЕНСЬКА Тамара Григорівна Мотиваційно-адаптаційний етап технології формування соціально-побутових навичок у дітей дошкільного віку з дцп	81
РЯБІНОВА Ірина Михайлівна Впровадження новітніх методів проведення лекційного та практичного занять	85
ТЕМЧЕНКО Ользі Василівні Інформаційні системи й технології в управлінні: теоретичні аспекти	87
ТОКАРЄВ Олександр Віталійович Особливості дизайну інтерактивних засобів масових комунікацій. Роль чуттєвого та знакового апаратів свідомості людини	89
ФІЛІПЕНКО Ольга Іванівна Вища освіта в Україні: перспективи розвитку	91
ХЛЄБНІКОВА Таліна Миколаївна Підготовка менеджерів – керівників закладів освіти в умовах дистанційного навчання	93
ЧЕБИКІН Олексій Якович Стратегічні пріоритети розвитку бібліотеки Університету Ушинського в умовах цифрової трансформації	98
ЧЕРНОВОЛ-ТКАЧЕНКО Раїса Іванівна Новатики в освітньому просторі: проблеми і перспективи розвитку	101
ШЕПЕЛЬ Марина Євгенівна Using digital learning tools in teaching english students majoring in public management and administration	103
ШПАТАКОВА Оксана Леонідівна Методичні аспекти застосування інструментів цифровізації в умовах розвитку освітнього процесу	107